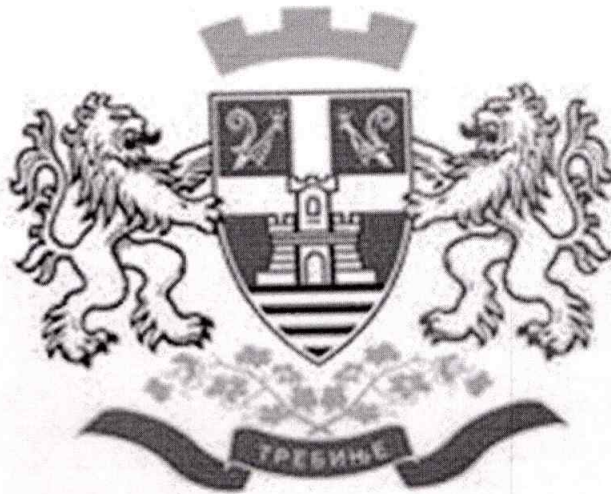

**PLAN AKTIVNOSTI
ZA JAČANJE SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE I INKLUZIJE
U GRADU TREBINJU**

ZA PERIOD 2022.-2023. GODINA

Februar 2022. godine

SADRŽAJ

SKRAĆENICE	3
1. UVOD	4
1.1 Lokalni model implementacije programa jačanja sistema socijalne zaštite i inkluzije (SZI Model)	5
2. ANALIZA SITUACIJE PO PITANJU PRIORITETNIH SOCIJALNO ISKLJUČENIH GRUPA	7
3. DEFINICIJA PROBLEMA	11
4. ANALIZA ULOGA	12
5. ANALIZA NEDOSTATAKA KAPACITETA	15
6. SWOT ANALIZA	17
7. CILJEVI PLANA AKTIVNOSTI	19
8. OČEKIVANI IZVORI FINANSIRANJA	22
9. MONITORING	22
10. PLAN AKTIVNOSTI ZA JAČANJE SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE I INKLUZIJE NA PODRUČJU GRADA TREBINJA ZA 2022-2023. GODINU	23

SKRAĆENICE

- BiH Bosna i Hercegovina
- RS Republika Srpska
- FBiH Federacija Bosne i Hercegovine
- JU CSR Javna ustanova Centar za socijalni rad
- JFDZ Javni fond za dječiju zaštitu
- UN Ujedinjene nacije
- UNICEF Fond Ujedinjenih nacija za djecu
- UNDP Razvojni program ujedinjeni nacija
- MZ Mjesna zajednica
- SO Skupština opštine
- OŠ Osnovna škola

1. UVOD

Plan aktivnosti za jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije u gradu Trebinja za 2022.-2023. godinu (u nastavku: Akcioni plan) kreiran je od strane Komisije za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja (u nastavku: Komisija), u okviru implementacije UNICEF programa unapređenja socijalne zaštite i inkluzije djece i njihovih porodica.

Saradnja između UNICEF-a u BiH i grada Trebinja definisana je potpisanim Protokolom o saradnji u oblasti unapređenja socijalne zaštite i inkluzije djece na području grada Trebinja (u daljem tekstu: Protokol). Socijalna zaštita i inkluzija koja se definiše ovim Protokolom i realizuje kroz lokalni model Socijalne zaštite i inkluzije (u daljem tekstu SZI model) podrazumijeva integrisani pristup socijalnoj zaštiti i inkluziji djece kroz saradnju različitih resora kao što su: obrazovni sistem, zdravstvo, socijalna zaštita, finansije, pravosuđe, unutrašnji poslovi, itd., što osigurava povezanost različitih socijalnih usluga za djecu na nivou planiranja i implementacije.

Na osnovu Protokola, na nivou grada, uspostavljena je komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju (SZI Komisija) i operativni tim (SZI OT), kao nosioci projektnih aktivnosti u zajednici. Gradsku komisiju čine predstavnici opština, sektora socijalne zaštite, obrazovanja i zdravstva, policije, lokalnih organizacija civilnog društva i drugih relevantnih partnera. Komisija ima ključnu ulogu u primjeni lokalnog modela socijalne zaštite i inkluzije i djeluje kao tijelo s pravom odlučivanja po pitanjima socijalne zaštite i inkluzije, dok operativni tim tretira ta pitanja i pruža usluge na operativnom nivou.

Tokom implementacije programa, komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju i operativni tim, izvršili su procjenu stanja ranjivih grupa u gradu Trebinja, uz fokus usmjeren na obrazovanje, zdravstvo, socijalnu i dječiju zaštitu i pravosuđe. Procjena stanja postojećih sistema socijalne zaštite i inkluzije, uključujući raspoložive i potrebne socijalne usluge, poslužiće kao polazna osnova za izradu opštinskog akcionog plana o socijalnoj zaštiti i inkluziji.

Analiza situacije obuhvatila je:

- prikupljanje raspoloživih podataka o situaciji u opštini i posebno o stanju ranjivih grupa u opštini,
- rezultate razgovora sa fokus grupama (predstavnicima građana, mladih, lokalne uprave, obrazovnog, socijalnog, zdravstvenog sektora i medija)
- informacije dobijene u razgovoru sa lokalnim projektnim partnerima
- istraživanje i analizu raspoloživih i potrebnih usluga u oblasti socijalne zaštite i inkluzije,
- analizu raspoloživih kapaciteta u zajednici
- analizu raspoloživih i potrebnih referalnih mehanizama i
- istraživanje o raspoloživim institucionalnim mehanizmima za koordinaciju i provođenje integrisanog pristupa socijalnoj zaštiti i inkluziji.

Pored izrade opsežnog polaznog dokumenta o situaciji u oblasti socijalne zaštite i inkluzije u gradu Trebinje, ova analiza omogućila je i identifikaciju najranjivijih grupa, definisanje prioriternih problema tih grupa, te analizu uzroka, uloga i nedostataka kapaciteta pružalaca usluga, ali i nosilaca prava/korisnika usluga.

Na osnovu urađene analize, SZI Komisija je izradila plan aktivnosti za period 2022.-2023. za jačanje socijalne zaštite za najranjivije grupe.

Plan aktivnosti jasno definiše način i mjere koje će u naredne dvije godine preduzeti institucije iz svih relevantnih sektora uključenih u sistem socijalne zaštite i inkluzije (lokalna uprava, obrazovanje, zdravstvo, socijalna i dječija zaštita, policija, pravosuđe, sektor zapošljavanja, civilno društvo i drugi) u cilju prevazilaženja nedostataka i jaza između potreba i raspoloživih resursa, usluga i referalnih mehanizama u opštini.

1.1 Lokalni model implementacije programa jačanja sistema socijalne zaštite i inkluzije (SZI Model)

Program Jačanja sistema socijalne zaštite i inkluzije (SZI), a naročito njegov Lokalni model implementacije (SZI model), osmišljen je da pruži podršku vladinim organima u Bosni i Hercegovini (BiH) kako bi doprinijeli iskorjenjivanju socijalnog isključivanja, dječijeg siromaštva, diskriminacije i nejednakosti u ostvarivanju pristupa osnovnim uslugama sveukupne socijalne zaštite u lokalnim zajednicama, kao i da bi ispunili međunarodne obaveze u vezi sa socijalnom zaštitom. Obaveza SZI modela je da primjeni holistički, multidisciplinarni i međusektoralni pristup utvrđivanju prioriteta, politika i sredstava za implementaciju kvalitetnih politika i usluga socijalne zaštite i inkluzije.

SZI model je razvijen kao sveobuhvatna, višestrana i dugoročna intervencija, uz postupne promjene u svim važnim područjima politika i usluga socijalne zaštite i inkluzije za djecu i njihove porodice. Ovdje spadaju nastojanja: 1) da se pojača stručnost relevantnih ustanova; 2) da se poboljša planiranje i provođenje politika socijalne zaštite i inkluzije za djecu i njihove porodice; 3) da se osigura rad na terenu i inkluzija djece i omladine kroz učešće; 4) da se izgrade inovativne usluge i pristupi ranom dječijem rastu i razvoju, dječijoj zaštiti i inkluzivnom obrazovanju; te 5) da se podstaknu i institucionaliziraju referalni mehanizam i saradnja između nosilaca odlučivanja, pružalaca usluga i drugih relevantnih ustanova koje rade na zaštiti djece i brizi za djecu. Drugim riječima, filozofija SZI modela je da se stvore kvalitetni kapaciteti, znanje, motivacija i potencijal da se nastavi sa reformama i unaprijede politike i usluge u oblasti socijalne zaštite.

SZI model primjenjuje metodologiju *Pristupa planiranaju zasnovanom na ljudskim pravima (SZI Metodologija)* i njegove temeljne principe **učešća nosilaca prava** i **izgradnje kapaciteta nosilaca dužnosti**. Ovi isprepleteni procesi odvijaju se **kroz cijeli** SZI model. SZI model ulaže napore u definisanje i jačanje funkcija, uloga, strateških ciljeva i saradnje između ustanova i stručnih radnika u obrazovanju, zdravlju, socijalnoj zaštiti i drugim povezanim sektorima u mjeri u kojoj ti sektori tretiraju konkretne oblike zaštite i inkluzije djece i porodica na lokalnom nivou. Ta nastojanja doprinose unapređenju usluga i poboljšanju života djece i njihovih porodica. Kao takav, **SZI model** može se definisati kao integrisani pristup jačanju sistema socijalne zaštite i inkluzije u lokalnim zajednicama, kroz jačanje vještina, procese odlučivanja zasnovanog na dokazima, te unapređenje integrisanog pristupa uslugama sveukupne socijalne zaštite i inkluzije za djecu i njihove porodice na lokalnom nivou.¹

SZI model podržava proces kojim se osigurava da oni koji su izloženi riziku siromaštva i socijalne isključenosti dobiju prilike i resurse neophodne za potpuno učešće u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu i za uživanje standarda blagostanja koji se smatraju normalnim u društvu u kome žive. SZI modelom jača se sistem socijalne zaštite i inkluzije kroz adekvatne politike i referalne mehanizme, ulaganje u kvalitetno obrazovanje, zdravlje, učešće, socijalnu zaštitu i uspješno upravljanje uslugama socijalne zaštite za djecu i njihove porodice u BiH.

Koncepti socijalne i dječije zaštite su međusobno povezani i međusobno se pojačavaju. Socijalna i dječija zaštita nastoje stvoriti zaštitničko okruženje, u kojem djevojčice i dječaci nisu izloženi nasilju, izrabljivanju i nepotrebnom odvajanju od porodice, kao i u kojem zakoni, službe, ponašanje i prakse minimiziraju dječiju ugroženost, rješavaju poznate rizične faktore i jačaju vlastitu otpornost djece. EU definiše socijalnu inkluziju kao proces kojim se osigurava da oni koji su izloženi riziku siromaštva i socijalne isključenosti dobiju prilike i resurse neophodne za potpuno učešće u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu i za uživanje standarda življenja i blagostanja koji se smatraju normalnim u društvu u kome žive. Inkluzijom se osigurava da oni ostvare veće učešće u donošenju odluka koje utiču na njihove živote i ostvarivanju njihovih temeljnih prava.

SZI model podrazumijeva uspostavljanje saradnje između gradskih organa vlasti, JU Centar za socijalni rad, Policijske uprave, JZU Dom zdravlja, obrazovnih ustanova i organizacija civilnog društva s ciljem povećanja njihovih kapaciteta, alata i koncepata za učenje, projektovanje, implementaciju i monitoring i evaluaciju novih standarda i usluga socijalne zaštite. Dodana vrijednost SZI modela je u jačanju referalnog modela u lokalnoj zajednici, podržavanjem svih relevantnih zainteresovanih strana kako bi oni komunicirali,

¹Dokument „Metodologija uvođenja referalnog mehanizma društvene zaštite i inkluzije djece na lokalnom nivou kroz integrirani pristup“, UNICEF konsultantica Dženana Šabić Hamidović;

sarađivali i koordinirali svoje aktivnosti u korist dječijih prava i najboljeg interesa djeteta. SZI modelom se isto tako otvaraju mogućnosti za privatni sektor da podrži volonterske i filantropske inicijative.

SZI model podrazumijeva proaktivno uključivanje nosioca prava u čitav proces u zajednici, čime im se pružaju vještine i mogućnosti da ispituju i sa drugima razmjene svoje viđenje stanja zaštite dječijih prava u svojim zajednicama, da daju doprinos u odabiru prioritetnih mjera za zadovoljavanje potreba djece, te da predvode implementaciju akcija u zajednici. SZI model prati osnovne vrijednosti ljudskih prava, operacionalizovane kroz primjenu pristupa zasnovanog na ljudskim pravima i stalnih napora na jačanju kapaciteta svih uključenih aktera.

Svrha SZI modela je da pruži podršku nosiocima dužnosti u procesu jačanja sistema socijalne zaštite i inkluzije za djecu i njihove porodice kroz:

- Jačanje stručnosti kroz ulaganje u izgradnju kapaciteta relevantnih stručnih radnika (izrada programa i budžeta i pružanje usluga).
- Podsticanje lokalnih vlasti da planiraju i implementiraju politike socijalne zaštite i inkluzije za djecu i njihove porodice.
- Podržavanje izrade i vođenja sveobuhvatnih dokaza o razvojnem kontekstu u zajednici na osnovu kontinuiranog socijalnog mapiranja i monitoringa dječijih prava.

SZI model ne treba razumjeti kao jednokratnu intervenciju, nego kao pristup koji evoluira. Nove politike kreiraju se na osnovu kvalitetnog promišljanja o postignutim rezultatima, izazovima i prepoznatim neuspjesima u procesu. Kako se javljaju nove potrebe, i odgovor isto tako treba evoluirati. Ovaj proces je po svojoj prirodi dinamičan: nove generacije djece rastu sa (novim) potrebama i te nove potrebe treba zadovoljiti. Sâma filozofija SZI modela je da se stvore kvalitetni kapaciteti, znanje, motivacija i potencijal da se nastavi sa reformama i unaprijede politike i usluge, kako bi se unaprijedile i razvile lokalne zajednice, a time i društvo u cjelini. Važno je razumjeti da se osnovni pristupi i modeli mogu nadograditi, prilagoditi ili izmijeniti na osnovu potreba koje postoje i/ili se jave u nekoj zajednici.

2. ANALIZA SITUACIJE PO PITANJU PRIORITETNIH SOCIJALNO ISKLJUČENIH GRUPA

Analiza situacije omogućila je mapiranje problema i uvid u trenutnu situaciju u sektorima ključnim za socijalnu zaštitu i inkluziju na području grada Trebinja. Ista je ukazala na brojne probleme i nedostatke u ovoj oblasti, te na relativno veliki broj socijalno isključenih grupa, kako je u samom dokumentu i navedeno. S tim u vezi, a imajući u vidu ograničene resurse i kapacitete, potrebno je izdvojiti onu grupu stanovništva za koju se pokazalo da nedostaje najviše usluga, te izraditi akcioni plan za naredne dvije godine sa ciljem unapređenja njihove situacije na polju socijalne zaštite i inkluzije.

U tom procesu, komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja, uzela je u obzir slijedeće kriterije:

- broj lica koja su pogođena određenim problemom,
- struktura populacije koja je pogođena definisanim problemom (broj djece, žena, povratnika, raseljenih lica, siromašnih lica i sl),
- broj lica na koje definisani problem posredno utiče (članovi porodice lica sa tretiranim problemom, lica u neposrednom okruženju na koje situacija direktno utiče i sl),
- aktivnosti koje su do sada preduzimane na polju rješavanja problema pojedinih kategorija,
- kompleksnost identifikovanog problema
- trend razvoja problema u društvu
- vjerovatnoća da bi problem mogao uticati na pojavu drugih problema u zajednici

Na osnovu ovako definisanih kriterija, imajući u vidu trenutno stanje na području grada, vodeći se kriterijem kompleksnosti problema i uticajem koji problem ima na različite sektore i društvene oblasti, kao i činjenicom da do sada nije bilo organizovanih i zajednički koordinisanih aktivnosti na nivou grada, komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja i operativni tim zaključili su da se naponi u narednom periodu prvenstveno usmjere na slijedeće prioritetne grupe:

1. Porodice sa djecom (kroz obezbjeđenje usluge sistemske proodične terapije u regiji Istočna Hercegovina)
2. Djeca sa razvojnim poteškoćama (kroz obezbjeđivanje usluga ranog rasta i razvoja, odnosno rane detekcije i intervencije)
3. Djeca u riziku (kroz stvaranje uslova za formiranje centra za prevenciju i rad sa djecom u riziku, maloljetnicima u sukobu i u kontaktu sa zakonom)

U cilju što racionalnije i efikasnije upotrebe ograničenih resursa, a imajući u vidu podršku UNICEFa u BiH na uvođenju lokalnog modela socijalne zaštite i inkluzije, zajednički je stav Komisije za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja da kapacitete lokalnih institucija treba prevashodno usmjeriti na rano otkrivanje/detekciju i prijavljivanje razvojnih odstupanja i djece sa poteškoćama u razvoju kroz **uspostavu centra za rani rast i razvoj** u okviru predškolske ustanove "Naša Radost". Takođe, neophodno je, kroz usluge savjetovališta, intenzivirati rad sa djecom i mladima u riziku od društveno negativnog ponašanja (uključujući cyber nasilje i bezbjednost na internetu) kroz **uspostavu dnevnog centra za djecu u riziku**, te rad sa porodicama sa djecom, posebno sa onima iz siromašnih i drugih ranjivih grupa, kroz **uspostavu porodičnog savjetovališta**, jer su problemi tih grupa mnogo kompleksniji i reflektuju se na cjelokupnu društvenu sredinu.

Komisija je, isto tako, zaključila da je veliki broj lica koja spadaju u ove grupe, u isto vrijeme pogođen i problemima po drugim osnovama: siromaštvom (korisnici jednokratne novčane pomoći, nezaposleni članovi porodice), statusom povratnika ili raseljenog lica, žive u ruralnim dijelovima opštine, neki sa neregulisanim ličnim dokumentima što otežava ranu detekciju i zahtjeva dodatne napore svih lokalnih institucija, itd. Stoga će se u okviru rada sa ovim definisanim prioritetnim grupama posebna pažnja posvijetiti onim licima za koja se utvrdi da su pogođena višestrukim problemima.

Posebno je potrebno obratiti pažnju na ravnopravnost polova u radu sa svim navedenim prioritetnim, socijalno isključenim grupama, kako bi se osigurala jednakopravnost i podjednaka dostupnost usluga socijalne, dječije i porodične zaštite svim stanovnicima grada Trebinja.

Takođe, jedan od problema sa kojima se generalno suočava društvo u BiH i na području grada Trebinja, a kojim su posebno pogođeni pripadnici ranjivih grupa, jeste problem nezaposlenosti i siromaštva, te bi u narednom periodu posebnu pažnju trebalo usmjeriti na poboljšanje ekonomskog položaja definisanih osjetljivih grupa, kroz povećanje mogućnosti za zapošljavanje.

Kratak pregled situacije prioritetnih grupa:

Kada je riječ o maloljetnim korisnicima usluga JU Centar za socijalni rad Trebinje, u 2020. godini ih je na evidenciji bilo ukupno 715 (261 M i 454 Ž), a u prva tri mjeseca 2021. godine njih 78 (36 M i 42 Ž). Najviše je korisnika dječijeg dodatka, ukupno 214 u 2020. godini (99 M i 115 Ž), a u prva tri mjeseca 2021. godine 709 (253 M i 456 Ž). Tokom 2020. godine 651 djeteta (237 M i 414 Ž) primali su dodatak na njegu od drugih lica, dok ih je u prvom kvartalu 2021. godine bilo 642 (230 M i 412 Ž).

1. Tabela: Pregled djece korisnika/ca socijalne zaštite:

1. Tabela: Pregled djece korisnika/ica socijalne zaštite.

Red. br.	Podaci o djeci korisnicima/cama socijalne zaštite, od 0-18 godina	Stanje sa 31.12.2020. god.		Stanje sa 1.4.2021. godine	
		M	Ž	M	Ž
Djeca bez roditeljskog staranja					
1.	Djeca bez oba roditelja	3	3	3	3
2.	Djeca nepoznatih roditelja	-	-	-	-
3.	Djeca napuštena od roditelja	-	-	-	-
4.	Roditelji lišeni roditeljskog prava	-	-	-	-
5.	Roditelji spriječeni da vrše roditeljsku dužnost	-	1	-	1
Djeca ometena u fizičkom i psihičkom razvoju					
1.	Dijete sa oštećenjem čula vida	-	1	-	1
2.	Dijete sa oštećenjem čula sluha	-	1	-	1
3.	Dijete sa poremećajem u govoru i glasu	3	2	3	2
4.	Dijete sa tjelesnim oštećenjima i trajnim poteškoćama u fizičkom razvoju	20	15	22	17
5.	Dijete sa poteškoćama u psihičkom razvoju:				
	• Lakog stepena	1	5	1	5
	• Umjerenog stepena	3	2	3	2
	• Težeg i teškog stepena	4	-	4	-
6.	Kombinovane smetnje	9	1	9	1
7.	Djeca sa pervazivnim poteškoćama	8	1	8	1
Ukupan broj djece ometene u psihofizičkom razvoju na evidenciji CSR ²		-	-	38	27
Djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama/ Vaspitno zanemarena i zapuštena djeca					
1.	Djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama	1	2	1	1
2.	Vaspitno zanemarena i zapuštena djeca	-	-	-	-
Maloljetnici/ce sa društveno negativnim ponašanjem					
1.	Skitnja	-	-	-	-

² Napomena: Na kraju pregleda o broju djece ometene u psiho-fizičkom razvoju otvorena je mogućnost navoda ukupnog broja djece obzirom da u podacima u odnosu na stavke od 1 – 6 može biti prikazani i podaci o određenom broju djece kod kojih su prisutne različite smetnje.

2.	Prosjačenje	-	-	-	-
3.	Prostitucija	-	-	-	-
4.	Kaznena djela	7	-	1	-
5.	Ovisnici o alkoholu	-	-	-	-
6.	Ovisnici o drogama	-	-	-	-
7.	Drugim oblicima društveno negativnog ponašanja	-	-	-	-
Maloljetnici/ce, žrtve nasilja u porodici					
1.	Djeca žrtve nasilja u porodici	2	3	3	4
UKUPNO:		61	37	58	39

Izvor: Popunjeni sektorski upitnici JU CSR Trebinje

Ukupan broj djece, korisnika usluga JU Centar za socijalni rad u 2020. godini bio je 98 (61 M i 37 Ž), a u prva tri mjeseca 2021. godine, bilo ih je 97 (58 M i 39 Ž). Među djecom korisnicima usluga JU Centar za socijalni rad najviše je djece sa tjelesnim oštećenjima i trajnim poteškoćama u fizičkom razvoju, njih 35 (20 M i 15 Ž) u 2020. godini, odnosno u prva tri mjeseca 2021. godine, njih 37 (22 M i 17 Ž).

Kao korisnici socijalne zaštite se javljaju pojedinci odnosno porodice kojima je potreban neki vid pomoći i podrške. To su prije svega porodice sa problemima u porodičnim odnosima, porodice sa članovima koji imaju probleme na planu mentalnog zdravlja, porodice u kojima je došlo do nekog vida nasilja, porodice sa članovima koji su ovisnici od alkohola ili droge, djeca sa razvojnim problemima, djeca i mladi u riziku od navikavanja na droge ili sa već stečenim navikama, socijalno isključene grupe i sl. Posljednjih godina broj ovih korisnika na godišnjem nivou prosječno se kreće oko 600.

Grad Trebinje je u skladu sa potrebama i mogućnostima ustanovila proširena prava, čime je značajno unaprijeđen cjelokupni sistem. Odlukom o proširenim pravima u socijalnoj zaštiti Grada Trebinja (Službeni glasnik Grada Trebinja broj: 3/13), regulisana su dodatna prava, koja su Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o proširenim pravima u socijalnoj zaštiti Grada Trebinja (Sl. Glasnik 2/17 od 06.03.2017. godine) revidirana i neka prava su ukinuta.

2. Tabela: Pregled proširenih prava i broja korisnika 2020:

Rb	Vrsta prava	Broj korisnika 2009	Broj korisnika 2017	Broj korisnika 2020	Broj korisnika na dan 31.05.2021.
1.	Pomoć za zadovoljenje povećanih higijenskih potreba	55	56	46	45
2.	Pomoć za usluge personalne asistencije	---	32	38	38
3.	Novčana pomoć za vrijeme čekanja na zaposlenje lica sa poteškoćama u psihofizičkom razvoju	12	16	16	16
4.	Pomoć za školovanje i osposobljavanje omladine bez roditeljskog staranja	3	2	3	3
5.	Pomoć za opremu korisnika smještenog u hraniteljsku porodicu	27	12	10	10
6.	Jednokratna novčana pomoć za troškove sahrane	14	3	3	4
7.	Jednokratna novčana pomoć za posebna stanja socijalne potrebe	599	Ukinuto u 2017.	-	-
8.	Jednokratna novčana pomoć za novorođeno treće, četvrto, peto i svako naredno rođeno dijete	55		-	-

			5 i ukinuto od marta 2017.		
9.	Pomoć za snošenje troškova servisnih usluga prevoza, ishrane i smještaja učenika sa invaliditetom koji stižu osnovn obrazovanje	13	5	2	2
10.	Dijagnostičke usluge	77	205	195	25

JU Centar za socijalni rad Trebinje idući u susret potreba korisnika i njihovog zadovoljstva nastoji da redovno izvršava i svoje finansijske obaveze, tako da Centar za socijalni rad uredno isplaćuje i zakonska (osnovna) i proširena prava i nema nikakvih zaostataka i sve u okviru budžeta za 2021. godinu.

Prava iz Odluke o proširenim pravima iz socijalne zaštite koriste postojeći korisnici zakonskih prava koji imaju visoke nivoe potreba, kao i drugi korisnici koji različite potrebe ne mogu zadovoljiti kroz zakonska prava.

Efekti realizacije proširenih prava u proteklom periodu su veoma dobri pa se Grad Trebinje prepoznaje kao lokalna zajednica sa dobro i sveobuhvatno razvijenim sistemom socijalne zaštite u kojem su adekvatno uvažene najveće potrebe najugroženijih kategorija stanovništva.

Porodična zaštita u Centru realizuje se na više načina: kroz rad organa starateljstva, pružanjem različitih usluga članovima ili porodici u cjelini u zadovoljavanju različitih potreba i razvojem posebnih programa za rješavanje specifičnih problema. Ostvarivanje uloge organa starateljstva Centar realizuje vođenjem postupaka i preduzimanjem raspoloživih mjera u skladu sa Porodičnim zakonom i drugim zakonima. Zbog složenosti, kompleksnosti i dugotrajnosti problema, poslovi porodične zaštite zahtijevaju timski rad, te posebnu obučenost i vještine stručnog osoblja koje se bavi ovom problematikom.

U okviru porodično-pravne zaštite porodica i djece Centar obavlja različite socijalne usluge iz starateljstva, savjetodavne i psihosocijalne pomoći u sređivanju porodičnih odnosa i komunikacija među članovima porodice, psihosocijalne pomoći djeci i roditeljima u razvoju, i djeci sa problemima u ponašanju i u slučaju nasilja i porodici, kao i u održavanju ličnih odnosa roditelja i djece, te radi na unapređenju zaštite žrtava nasilja u porodici, zaštiti osoba izloženih nasilju u porodici, te prevenciji novog nasilja u porodici.

Najizraženiji problemi u porodično-pravnoj zaštiti su: poremećeni odnosi supružnika u braku zbog čega trebaju pomoć u ostvarivanju roditeljske i vaspitne funkcije, nasilje u porodici i problemi porodica čiji članovi imaju teškoće u mentalnom zdravlju. Kompleksni i dugotrajni problemi zahtijevaju specijalizovan, timski, multidisciplinarni i multisektorski rad stručnjaka iz socijalnog, psihološkog, pedagoškog i zdravstvenog rada, tako da se ovdje uspostavlja saradnja velikog broja aktera sistema socijalne zaštite.

Detaljniji opis situacije prioritarnih grupa data je u dokumentu "Analiza situacije u oblasti socijalne zaštite i inkluzije u na području grada Trebinja".

3. DEFINICIJA PROBLEMA

Analiza problema je vrlo važan proces u analizi stanja, obzirom da se definisani uzroci i posljedice u ovom koraku koriste za kasnije određivanje ciljeva na koje se želi djelovati kroz mjere i aktivnosti koje se definišu akcionim planom.

Imajući u vidu opisanu situaciju prioritetnih ranjivih grupa, Komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja i operativni tim, definisali su osnovni problem u ovoj oblasti koristeći metodu "drvo problema".

Problem je formulisan kako slijedi:

Nedovoljno razvijene usluge socijalne zaštite na nivou lokalne zajednice za djecu iz definisanih prioritetnih grupa i njihove porodice.

Analiza uzroka zahtjeva ekspanziju iz određenih oblasti i fokusirana je na problem u zavisnosti od njegovog opsega i ozbiljnosti i donosi detaljnije podatke o definisanom problemu. Polazne osnove ove analize su:

1. Pojava problema može imati jedan ili više direktnih uzroka
2. Svaki od ovih uzroka može imati svoje vlastite uzroke: osnovni uzroci
3. Svaki od osnovnih uzroka može imati svoje osnovne ili strukturalne uzroke

3. Tabela: Analiza uzroka i posljedica:

Osnovni uzroci:
Nedovoljno razvijena međusekorska saradnja, kao i kapaciteti lokalnih institucija
Poremećen sistem društvenih vrijednosti, te nedostatak osjećaja za društveno-prihvatljivo ponašanje
Savremen način života, male porodice, gubi se uloga šire porodice i društvene zajednice
Direktni uzroci i pojave:
Nezainteresovanost roditelja
Neusklađenost internih akata lokalnih ustanova, preopterećenost administracije
Preopterećen nastavni i administrativni proces umanjuje mogućnost prosvjetnih radnika da se više posvete vaspitnom radu
Medijski sadržaji, društvene mreže, internet
Nedostatak stručnog kadra za pružanje usluga savjetodavno-stučnog rada sa porodicama u riziku
Nedostatak finansijske podrške za provođenje mjera
Broj korisnika kojima su potrebne usluge je u stalnom porastu, a potrebe sve kompleksnije
Nedovoljna saradnja sa roditeljima po pitanju procjene sposobnosti kod djece sa poteškoćama u razvoju;
Nedovoljna motivacija i profesionalna edukacija postojećeg stručnog kadra
Definicija problema:
Nedovoljno razvijene usluge socijalne zaštite na nivou lokalne zajednice za djecu iz definisanih prioritetnih grupa i njihove porodice.
Posljedice:
Veliki broj razvoda brakova koji imaju djecu uzrasta 3-5 godina
Porast upotrebe alkohola i narkotika
Sve učestalije bolesti zavisnosti roditelja (posebno žena) i djece (u sve ranijem uzrastu, čak i u osnovnoj školi: alkoholizam, narkotici).
Djeci iz definisanih prioritetnih grupa nije dostupna neophodna pomoć i podrška za ostvarivanje osnovnih prava i inkluziju
Povećan broj korisnika socijalne zaštite
Uslijed nedostatka podrške za zadovoljenje socijalnih potreba djece u riziku (npr. briga o djeci sa poteškoćama u razvoju) porodice izložene većem siromaštvu zbog nemogućnosti zaposlenja roditelja/staratelja i drugih članova porodice

4. ANALIZA ULOGA

Uzimajući u obzir da je odgovornost ključni princip ljudskih prava, važan aspekt ljudskih prava zasnovan na situacionoj analizi je identifikovati one koji su odgovorni, kako bi se osiguralo **poštovanje, zaštita i realizacija prava djece iz definisanih prioritetnih grupa i njihovih porodica u lokalnoj zajednici**.

Komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju mapirala je nadležnost svake ustanove koja je uključena u pružanje usluga grupama koje su identifikovane (kroz situacionu analizu). Prema mandatu svake ustanove, kao nosioca dužnosti u procesu za osiguravanje da se poštuju prava definisanih prioritetnih grupa, njihove uloge su definisane u odnosu na:

- Prevenciju
- Ranu detekciju
- Ocjeni i prijavljivanju
- Ranu intervenciju
- Upućivanju
- Donošenju odluka
- Pružanju osnovnih usluga
- Pružanju specijalnih usluga
- Mehanizmu praćenja i pritužbi

Nosioci dužnosti, prema zajedničkom stavu komisije za socijalnu zaštitu i inkluziju su institucije u slijedećim sektorima:

Gradska uprava: administrativna služba grada je organ lokalne uprave koji u okviru zakonom datih mogućnosti predlaže i provodi politiku na lokalnom nivou u oblastima obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, i stvara uslove za kvalitetno pružanje socijalnih usluga svojim građanima (usluge djeci, licima sa invaliditetom, starijim, onesposobljenim, porodicama sa problemima i drugim osjetljivim grupama). Osniva JU Centar za socijalni rad i brine se o obezbjeđenju kadrovskih, prostornih i tehničkih uslova za njegov rad. Grad Trebinje, u okviru svojih mogućnosti, sufinansira troškove obrazovanja (materijalna pomoć učenicima, investiciono održavanje objekata, i sl.), dodjeljuje grantove UG/ organizacijama civilnog društva, finansira veliki broj proširenih prava i vodi aktivnu pronatalitetnu politiku. Saradnja svih ustanova sa gradskom upravom je ključna za uspjeh aktivnosti na polju socijalne zaštite i inkluzije. Uprava ima ovlaštenja i motivaciju, te u skladu sa raspoloživim sredstvima obezbjeđuje uslove za rad ostalim sektorima na prevenciji. Gradska uprava donosi odluke vezane za uspostavljanje sistema podrške ranjivim grupama na nivou lokalne zajednice: odluka o osnivanju CSR, finansiranje proširenih prava (naknada za svako novorođenče). Gradska Skupština redovno prima izvještaje o radu JU Centar za socijalni rad, škola, JU JZU Dom zdravlja i Centra za mentalno zdravlje, izvještaj o stanju bezbjednosti od Policijske uprave Trebinje i, te izvještaje o implementiranim projektima udruženja građana, tako da ima ulogu i u mehanizmu praćenja i pritužbi.

Socijalni sektor: JU Centar za socijalni rad je nosilac aktivnosti na polju socijalne zaštite i inkluzije i ima ključnu ulogu kada je u pitanju pružanje usluga definisanim ranjivim grupama. Takođe, pruža usluge savjetovanja i stručnog rada sa djecom sa poteškoćama u razvoju, ali i savjetodavnog rada sa djecom sa problemima u ponašanju i njihovim porodicama, ali i svim drugim definisanim ranjivim prioritetnim grupama. Prepoznata je potreba većeg angažovanja na polju prevencije i proaktivniji iskorak u zajednicu: organizacije predavanja, tribina uz učešće profesionalaca iz drugih ustanova, putem medija, kroz savjetodavni rad sa roditeljima, promocija pozitivnih primjera inkluzije iz prakse, itd.

Na polju rane detekcije, takođe, centar ima ključnu ulogu, jer je jedina institucija koja ima ovlaštenje da reaguje u porodici i u kući. Kada je riječ o djeci sa poteškoćama u razvoju, upućivanje na procjenu Komisije je važan prvi korak u ranoj detekciji i preduslov za ostvarivanje svih drugih prava. Zbog toga treba jačati

svijest roditelja o važnosti rada i ulozi komisije. Takođe, centar pruža i usluge rane intervencije: stručna komisija za procjenu sposobnosti, upućivanje u zdravstvenu ustanovu, savjetovanje roditelja o postupanju sa djecom sa poteškoćama u razvoju, upućivanje na dalje tretmane i sl. JU Centar za socijalni rad ima nadležnosti i kod donošenja odluka u svakom pojedinačnom slučaju, a javlja se i kao pružalac niza usluga pomenutim prioritetnim grupama u skladu sa Zakonom, te s toga, mora biti posmatran kao ključan partner u implementaciji svih budućih aktivnosti. Posebno je značajna saradnja centra za socijalni rad i policije po pitanju rada sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom. Rad centra prati direktor, Upravni odbor, Gradska uprava, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS, kao i državne inspekcije.

Obrazovni sektor: Predškolska ustanova, te osnovne i srednje škole identifikovane su kao jedan od ključnih nosilaca dužnosti kada je u pitanju identifikovanje, ali i rad sa djecom sa poteškoćama u razvoju i djecom iz ostalih definisanih ranjivih grupa. Za djecu koja su uključena u sistem predškolskog obrazovanja i njihove porodice ova ustanova pruža značajan broj usluga, posebno kada je riječ o prevenciji, ranoj detekciji, ocjeni i prijavljivanju, ali i kod pružanja osnovnih usluga (psiholog, logoped). Osnovne škole imaju posebnu ulogu na polju detekcije (prilikom upisa u prvi razred), upućivanja, te donošenja odluka vezano za obrazovanje djece, kao i pružanja usluga djeci iz definisanih prioritetnih grupa u skladu sa Zakonom, i odlukama Komisije za procjenu potreba i usmjeravanje djece i omladine sa poteškoćama u razvoju.

Utvrđeno je, međutim, da je u obrazovnom sektoru nedovoljna saradnja sa roditeljima na ovom polju. Obrazovne ustanove su osnovni pružaoci usluga i mjesta socijalizacije djece, te ih je neophodno uključiti kao ključnog partnera u sve aktivnosti na jačanju inkluzije djece iz definisanih ranjivih grupa. Škole (i predškolska ustanova) na osnovu potpisanih **Protokola o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja među djecom i mladima u obrazovnom sistemu, Protokola o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja u RS, Protokola o postupanju u slučaju nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja djece**, ali i zahvaljujući uspostavljenoj dobroj praksi, imaju veliku ulogu prilikom prijavljivanja slučajeva, ali i kod rane intervencije i upućivanja, zavisno od konkretnog problema i slučaja. Pored toga, na nivou grada djeluje i koordinacioni tim "Briga za svako dijete".

Kada je riječ o djeci sa poteškoćama u razvoju, škole rade po principima inkluzivnog obrazovanja, ali je potrebno raditi na profesionalnom usavršavanju kadrova, te jačati saradnju sa roditeljima.

Neophodno je opremanje logopedskog kabineta odgovarajućim didaktičkim stimulativnim materijalom, kao i logopedskim instrumentima (digitalni logopedski set – behringer, logopedske sonde..), koji su neophodni u cilju kvalitetnijeg i uspješnijeg rada sa djecom, koji će rezultirati boljim i većim postignućima.

Zdravstveni sektor: JZU Dom zdravlja i njegova služba, centar za mentalno zdravlje, nije samo pružalac medicinskog tretmana za djecu iz definisanih ranjivih prioritetnih grupa. Uloga ove institucije je prepoznata u smislu velikog uticaja na prevenciju, ranu detekciju, ali i donošenje odluka o tretmanu djece, posebno djece sa poteškoćama u razvoju. Takođe, evidentna je uloga u radu sa djecom u sukobu sa zakonom u smislu savjetodavnog rada sa njima i pružanja podrške njihovim porodicama.

Pored rada na prevenciji, osnovna uloga zdravstvene institucije, obzirom da je to prva instanca kojoj se roditelji obraćaju, jeste rana detekcija smetnji u razvoju prilikom prvog i kontrolnih pregleda djece. Rana intervencija se takođe odvija u ovoj ustanovi, posebno kada je riječ o djeci sa poteškoćama u razvoju i njihovim porodicama. Obzirom na autoritet zdravstvenih ustanova, upućivanje je bitna komponenta angažovanja ovog sektora, bilo da je riječ o upućivanju Komisiji za procjenu, policiji, CSR (u zavisnosti od konkretnog problema). Pružanje zdravstvenih usluga i zaštite pomenutih grupa, svakako je jedan od prioritetnih zadataka ovog sektora.

Međutim, potrebno je jačati saradnju sa roditeljima u smislu savjetovanja za postupanje sa djecom koja su bila u sukobu sa zakonom, djecom koja su bila izložena nekom obliku nasilja, odnosno sa djecom sa poteškoćama u razvoju, te značajnije angažovanje na razbijanju predrasuda u društvu. Rad sa pacijentima je zasnovan na dobrovoljnoj bazi, te jedino što bi se moglo učiniti na poboljšanju položaja korinika/ca je prvenstveno promocija važnosti mentalnog zdravlja.

Takođe, dodatne napore je neophodno uložiti u jačanje saradnje zdravstvenog sa ostalim sektorima uključenim u sistem socijalne zaštite i inkluzije u lokalnoj zajednici.

Policijska i pravosuđe: Policijska Uprava Trebinje, Policijska stanica Trebinje i Okružni sud Trebinje, pored toga što imaju osnovnu ulogu u pružanju zaštite žrtvama i provođenju postupka protiv maloljetnika, identifikovani su i kao ključni partneri ostalim sektorima kada je riječ o prevenciji u zajednici, tretmanu počinilaca, ali i tretmanu žrtava i drugih članova porodica. Zbog toga je saradnja sa ostalim sektorima od velike važnosti. Aktivni su u koordinacionom tijelu opštine po pitanju implementacije potpisanih Protokola o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja među djecom i mladima u obrazovnom sistemu, Protokola o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja u RS, Protokola o postupanju u slučaju nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja djece.

Nevladin sektor, Udruženja građana: nevladine organizacije (udruženja građana) aktivne u oblasti pružanja usluga socijalizacije korisnicima iz definisanih prioriternih grupa na području grada Trebinja imaju veliki značaj. UG "Sunce nam je zajedničko" ostvaruje saradnju sa JU Centar za socijalni rad po pitanju pružanja pomoći i podrške djeci sa poteškoćama u razvoju i njihovim porodicama. Posebno se njihove aktivnosti ogledaju u oblastima prevencije, jačanju svijesti šire zajednice, organizacije humanitarnih akcija, te pružanja usluga korisnicima u okviru svojih mogućnosti.

4. Tabela: Pregled uloga i odovornosti lokalnih aktera:

ULOGE I ODGOVORNOSTI LOKALNIH AKTERA	
OBLAST	NOSIOCI DUŽNOSTI (po mandatu)
Prevenција	JU Centar za socijalni rad, gradska uprava, JZU JZU Dom zdravlja, Centar za mentalno zdravlje, predškolska ustanova, Osnovne i srednje škole, policija, NVO, mediji
Rana detekcija	JU Centar za socijalni rad, JZU JZU Dom zdravlja, Centar za mentalno zdravlje, predškolska ustanova, Osnovne škole, policija, NVO
Ocjena i prijavljivanje	JU Centar za socijalni rad, JZU Dom zdravlja, Centar za mentalno zdravlje, predškolska ustanova, Osnovne i srednje škole, policija, NVO
Rana intervencija	JU Centar za socijalni rad, JZU Dom zdravlja, Centar za mentalno zdravlje, predškolska ustanova, Osnovne škole, policija, NVO
Upućivanje/referal	Gradska uprava, JU Centar za socijalni rad, JZU Dom zdravlja, Centar za mentalno zdravlje, predškolska ustanova, Osnovne i srednje škole, policija, NVO
Odluka	Gradska uprava, JU Centar za socijalni rad, JZU Dom zdravlja, Centar za mentalno zdravlje, predškolska ustanova, Osnovne i srednje škole, policija, NVO
Osnovna usluga	JU Centar za socijalni rad, JZU Dom zdravlja, Centar za mentalno zdravlje, predškolska ustanova, Osnovne i srednje škole
Specijalne usluge	JU Centar za socijalni rad, JZU Dom zdravlja, Centar za mentalno zdravlje, predškolska ustanova, Osnovne i srednje škole, NVO
Mehanizam praćenja i pritužbi	Gradska uprava, JU Centar za socijalni rad, JZU Dom zdravlja, Centar za mentalno zdravlje, predškolska ustanova, Osnovne i srednje škole, policija, NVO

5. ANALIZA NEDOSTATAKA KAPACITETA

Nosioci dužnosti mogu imati nedostatak kapaciteta neophodnih za ispunjavanje svojih obaveza/dužnosti.

U okviru ovog koraka, korištenjem matrice "analiza nedostataka kapaciteta" analizirana je socijalna nadležnost suprotstavljena s tri aspekta djelovanja: motivacijom, ovlaštenjem i sredstvima.

5. Tabela: Analiza nedostataka kapaciteta:

Rb.	Nosioci dužnosti	Definisani nedostaci kapaciteta nosilaca dužnosti
1.	Gradska uprava	Gradska uprava raspolaže budžetskim sredstvima za obezbjeđivanje prava iz oblasti socijalne zaštite i inkluzije. Obzirom da je poboljšanje položaja ranjivih grupa u interesu cjelokupne zajednice, postoji i motivisanost za pružanje podrške svim aktivnostima na ovom polju. Lokalna uprava je dužna stvoriti uslove za poštovanje osnovnih ljudskih prava građana, ali nema zakonsku obavezu, niti ovlaštenja da direktno djeluje na polju socijalne zaštite i inkluzije. Dosadašnja praksa pokazala je da postoji motivacija, te da se zakonom data ovlaštenja koriste u cilju poboljšanja položaja definisanih prioritetnih grupa. Izraženi su finansijski i kadrovski nedostaci, te nedostatak ovlaštenja u oblastima zapošljavanja potrebnog stručnog kadra u lokalnim institucijama.
2.	JU Centar za socijalni rad	Motivacija zaposlenih da koriste ovlaštenja koja su im zakonom data, postoji. Kada je riječ o sredstvima evidentno je slijedeće: • Nedostatak stručnog kadra (u skladu sa Pravilnikom o standardima pružanja usluga socijalne zaštite); • Potreba za kontinuiranom profesionalnom edukacijom osoblja za rad i postupanje sa djecom iz definisanih prioritetnih grupa • Nedostatak kapaciteta za rad sa djecom i edukaciju roditelja u oblasti rane detekcije razvojnih odstupanja, smetnji u razvoju i upućivanja – centar za rani rast i razvoj • Nedostatak usluge sistemske porodične terapije
3.	Obrazovne ustanove	• Predškolska ustanova nema obučeni kadar za rad sa djecom sa poteškoćama u razvoju, mada ima motivaciju, i kada postoji potreba, radi sa takvom djecom. stručne osobe su obučene za rad sa djecom sa poteškoćama u razvoju samo onoliko koliko je predviđeno redovnim programom obrazovanja vaspitača, ličnim angažovanjem i saradnjom sa roditeljima. na osnovu iskustva zaposlenih može se detektovati problem, ali nedostaje saradnja sa roditeljima, odbijanje problema, te nedostatak pažnje koju roditelji posvjećuju djeci. • Nedovoljan kapacitet predškolske ustanove onemogućava prijem više djece i njihovo uključivanje u predškolsko obrazovanje • U osnovnim i srednjim školama na području grada Trebinja nije zaposleni niti jedan diplomirani socijalni radnik ili socijalni radnik, što je svakako otežavajući faktor u radu ovih ustanova, imajući u vidu broj djece koji je uključen u osnovno obrazovanje, posebno djece sa poteškoćama u razvoju, ali i djece sa društveno negativnim ponašanjem.

		• Nedostaju instrumenti za rad, didaktički material (posebno u opservacionom periodu nakon upisa-polaska djeteta u školu). • Neophodno je raditi na kontinuiranoj edukaciji zaposlenih u svim ustanovama obrazovnog sektora po pitanju prepoznavanja i tretmana djece iz definisanih prioritetnih grupa, ali i jačanju svijesti o ovim problemima u društvu. • Potrebno je raditi na jačanju motivisanosti radnika škole, posebno kada je u pitanju rad sa djecom sa poteškoćama u razvoju • Saradnja nastavnog osoblja i škole sa roditeljima nije na zadovoljavajućem nivou, te bi u narednom periodu trebalo osnaživati ovu saradnju sa ciljem stvaranja uslova za jednaka prava sve djece (posebno djece iz definisanih prioritetnih grupa) i njihovo podjednako uključivanje u školske i vanškolske aktivnosti. • Neopremljenost logopedskog kabineta u osnovnoj školi, neophodnim i potrebnim logopedskim instrumentima (digitalni logopedski set – behringer, logopedske sonde, kao i odgovarajući didaktički stimulativni materijal...)
4.	Zdravstveni sektor	Ovlaštenja i motivacija za pružanje zdravstvenih usluga pripadnicima prioritetnih grupa, svakako da postoji, kao i motivisanost zaposlenih. • Nedovoljan broj terenskih ambulanti otežava pristup uslugama, ali i ranu detekciju i prevenciju • Evidentan je deficit stručnog kadra i izgrađena svijest i senzibilnost zaposlenih za probleme definisanih prioritetnih grupa. • Centar za mentalno zdravlje nema dovoljno razvijenu saradnju sa roditeljima u smislu prevencije, razbijanja predrasuda, ali i savjetodavnog rada i podrške, kada su u pitanju definisane prioritetne grupe. • Postoji potreba i zainteresovanost za daljim profesionalnim usavršavanjem medicinskog osoblja
5.	Policijska i pravosuđe	Policijski službenici pokazuju motivisanost za rad sa definisanim prioritetnim grupama i po zakonu imaju ovlaštenja da organizuju veliki broj aktivnosti • Neophodno je kontinuirano usavršavanje službenika u oblastima rada sa djecom iz definisanih prioritetnih grupa i njihovim roditeljima/starateljima • Nedovoljna saradnja sa roditeljima, te pružanje adekvatne pomoći i edukacija roditelja maloljetnika u sukobu sa zakonom, maloljetnika koji su izloženi nekom obliku nasilja (uključujući i nasilje na internetu) kao i drugih definisanih prioritetnih grupa.
6.	Civilno društvo	Nevladine organizacije pružaju usluge korisnicima u skladu sa mogućnostima. Nedostatak kapaciteta ogleda se u: • Nedovoljnoj finansijskoj podršci i • Zavisnosti od raspoloživih donacija Grada i/ili međunarodnih donatora • Potrebno je jačanje kapaciteta za pisanje projekata, namicanje sredstava, strateško planiranje i održivost

6. SWOT ANALIZA

U okviru ovog koraka analize stanja, SZI Komisija zajedno sa SZI Operativnim timom uradila je SWOT analizu koja je poslužila da se analiziraju kapaciteti i resursi koje su na raspolaganju u lokalnoj zajednici, ali i kapaciteti i resursi koje je potrebno unaprijediti kako bi svi relevantni sektori bili u mogućnosti da odgovore na definisani problem.

SWOT u prijevodu znači:

Strenghts – što označava snage koje SZI Komisija i SZI Operativni tim imaju kako bi mogli da provedu aktivnosti usmjerene na rješavanje definiranog problema – ono što se može uraditi.

Weaknesses – što označava slabosti sa kojima se SZI Komisija i SZI Operativni tim suočavaju, a koje predstavljaju nedostatke kapaciteta i resursa neophodnih za realizaciju aktivnosti i rješavanje definiranog problema.

Opportunities – što označava potencijalne mogućnosti koje postoje da se definirane slabosti i nedostaci dobiju od nekog drugog u lokalnoj zajednici – privredni sektor, religijske zajednice, humanitarne organizacije, donatori i sl.

Threats – označava ono što se ne može očekivati da će se dobiti od drugih, odnosno moguće prijetnje realizaciji aktivnosti i cijelog akcionog plana.

SWOT analiza sadrži pregled kapaciteta i resursa koje SZI Komisija i SZI Operativni tim imaju na raspolaganju, odnosno onih koji im nedostaju, na način da ih analiziraju i utvrde međusobne povezanosti kako bi se olakšao proces određivanja prioriteta i ciljeva.

To znači da se SWOT analiza provodi kroz dva procesa:

- procesa identifikacije snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji, i
- analiza identifikovanog kako bi se bilo u mogućnosti utvrditi njihove povezanosti i utvrditi kako se snage mogu iskoristiti da bi se umanjile prijetnje, odnosno kako iskoristiti mogućnosti kako bi se nadomjestile slabosti koje su SZI komisija i SZI Operativni tim identifikovali kroz SWOT analizu.

Analizom identifikovanog utvrđeno je da se na identifikovane prijetnje iz okruženja može efikasno odgovoriti definisanim snagama lokalnih institucija. Uticaj ekonomske krize na korisnike iz ranjivih grupa i ostvarivanje njihovih prava može biti ublaženo kroz obezbjeđenu podršku, razumijevanje Grada i razvijene usluge u zajednici, ali i zahvaljujući zaposlenom profesionalnom stručnom kadru sa jakom motivacijom i iskustvom u radu i primjeni multisektorskog pristupa u različitim oblastima. Uspostavljene funkcionalne ustanove u svim relevantnim sektorima na lokalnom nivou i relevantna zakonska regulativa koja daje legitimitet za rad lokalnih institucija i okvir za međusobnu saradnju, te aktivna udruženja korisnika mogu uticati na bolju informisanost i veću odgovornost korisnika.

S druge strane, visoka motivisanost za unapređenje stanja socijalne i dječije zaštite može nadomjestiti nedovoljan kapacitet NVOa koji se bave pitanjima socijalne zaštite na lokalnom nivou. Preopterećenost zaposlenog stručnog kadra biće smanjena ukoliko se iskoristi podrška lokalne zajednice (tehnička, materijalna i finansijska). Saradnja sa međunarodnim donatorima i iskustvo u implementaciji projekata može se iskoristiti za angažovanje profesionalaca koji nedostaju i time riješiti pitanje nezainteresovanosti i nemotivisanosti pojedinih ustanova, ali i MZ. Uključivanje medija u promocije i aktivnosti kao i zajednički projekti i eventualna podrška IPA fondova može ubrzati izlazak iz krize (ekonomske i finansijske) i indirektno ojačati porodičnu solidarnost i društvenu koheziju.

Kao i nosioci dužnosti i nosioci prava treba da imaju određene kapacitete za korištenje tih prava, odnosno, potrebno je da imaju dovoljno informacija o pravima koja su im uskraćena, što je opet nadležnost nosilaca

dužnosti. S toga, u lokalnim zajednicama treba da postoje resursi za pružanje informacija nosiocima prava o tome kako pristupiti ovim pravima.

Po okončanju ovih analiza, a na osnovu rezultata istih, komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja radiće na detaljnom akcionom planu za period 2022-2023, čija realizacija će omogućiti veći stepen zadovoljenja prioriternih potreba definisanih ranjivih grupa.

6. Tabela: SWOT analiza:

SNAGE:	SLABOSTI:
Ljudski resursi Velika obuhvaćenost predškolske djece institucionalnim vaspitanjem Dovoljan broj stručnog kadra u predškolskim ustanovama koje obezbjeđuje kvalitetan rad Podaci o porodičnim prilikama djece Obuhvaćenost sve djece osnovnim obrazovanjem Partnerstvo aktera u sistemu Dostignuti nivo razvoja socijalne zaštite Razumijevanje Grada za socijalne potrebe Razvijen i osposobljen CSR i osoblje Centra Razvijene usluge u zajednici Spremnost i otvorenost za promjene Redovno finansiranje sistema iz gradskog budžeta Kontinuirana edukacija kadrova Razvijena i zaživjela primarna zdravstvena zaštita i njena organizacija – porodični ljekar Informisanost i uključenost korisnika Već doneseni planovi i strategije (Strateški plan CSR, strategija razvoja LZ, akcioni plan maloljetničke delikvencije)	Nerazvijen NVO sektor i nedovoljni kapaciteti NVO Nemotivisanost privatnog sektora Nedovoljna angažovanost mjesnih zajednica Niske plate zaposlenih u opštinskim javnim službama Nerazvijen volonterski rad Malo projekata Usložnjavanje socijalne problematike povećanje broja korisnika Slabljenje porodične solidarnosti
MOGUĆNOSTI:	PRIJETNJE:
Razvijenost Grada Izmjene zakonskih rješenja koja će uvažavati prilike sa terena Uključivanje medija u promocije i aktivnosti Izrada strategija republičkog značaja Korišćenje sredstava evropskih pristupnih fondova Komunikacija i saradnja sa okruženjem Regionalna i prekogranična saradnja Zajednički projekti i apliciranje prema IPA fondovima Izlazak iz krize (ekonomske i finansijske)	Politička nestabilnost Produbljivanje ekonomske krize Povećanje nezaposlenosti Starenje stanovništva Povećanje kriminaliteta Kriza budžeta Posljedice privatizacije velikih javnih preduzeća Priliv izbjeglica sa ratom zahvaćenih područja i ekonomskih migranata

Po okončanju ovih analiza, a na osnovu rezultata istih, komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja izradila je detaljan akcioni plan za period 2022-2023, čija realizacija će omogućiti veći stepen zadovoljenja prioriternih potreba definisanih ranjivih grupa.

7. CILJEVI PLANA AKTIVNOSTI

U procesu izrade Akcionog plana najprije je definisan dvogodišnji opšti cilj, a zatim su definisani i posebni podciljevi koji su dosta konkretniji, a vremenski okvir za njihovu realizaciju kratkoročniji, do 6 mjeseci ili godinu dana.

Ciljevi su postavljeni u skladu sa SMART principima (u prevodu na naš jezik MUDRO). Prilikom definisanja svakog cilja vodilo se računa o parametrima koji daju odgovore na sledeća pitanja:

- **Specific (specifičan):** Da li je poseban i precizno definisan?
- **Measurable:** Da li je mjerljiv?
- **Achievable:** Da li je dostižan?
- **Realistic:** Da li je realan?
- **Timeframe:** Da li je vremenski ograničen i u skladu sa rokom plana aktivnosti

Parametri koji se odnose na dostižnost, realističnost i vremenski rok za realizaciju ciljeva izvode se iz SWOT analize, koja daje pregled spoljašnjih i unutrašnjih resursa i prijetnji.

Tehnika transformacije „stabla problema“ u „stablo ciljeva“ koja je korištena u ovom procesu, podrazumijeva slijedeće:

1. Cilj se definiše kao odgovor na glavni problem;
2. Ishodi kojima se teži određuju se u odnosu na posljedice problema koji nastojimo da riješimo aktivnostima akcionog plana
3. Podciljevi vezani za uzroke problema definišu se kao mjere, a potom se iz njih izvode aktivnosti koje je potrebno realizovati u odnosu na uzroke prvog i drugog reda;

Obzirom na definisane prioritetne probleme, koristeći metodu stabla problema, te transformacijom stabla problema u stablo ciljeva, definisani su slijedeći ciljevi dvogodišnjeg plana aktivnosti:

Osnovni cilj: Unapređenje kvaliteta i obima usluga socijalne zaštite za djecu iz definisanih prioritetnih grupa i njihove porodice na lokalnom nivou.

Da bi se ovako definisan osnovni cilj ostvario, definisani su slijedeći **operativni ciljevi** dvogodišnjeg plana aktivnosti:

1. Obezbijediti adekvatnu stručnu i savjetodavnu podršku svih lokalnih institucija koja će doprinijeti poboljšanju socijalne zaštite za najmanje 20% porodica sa djecom, posebno onih iz ranjivih grupa (višečlane porodice, jednoroditeljske porodice, porodice u riziku, siromašne porodice);
2. Uspostaviti adekvatne usluge i mehanizme saradnje u zajednici koji će doprinijeti ranoj detekciji i prihvatanju potrebe za uključivanje u sistem socijalne zaštite djece i omladine sa poteškoćama u razvoju od strane njihovih porodica za najmanje 20% tokom perioda realizacije LAPa;
3. Preduzeti koordinisane aktivnosti u zajednici usmjerene na smanjenje stope rasta nasilja i izloženosti riziku od nasilja (vršnjačkog i porodičnog), uključujući cyber nasilje i bezbjednost na internetu za najmanje 10% tokom perioda realizacije LAPa;
4. Obezbijediti podršku šire društvene zajednice, ali i viših nivoa vlasti za aktivnosti na polju socijalne zaštite i inkluzije definisanih grupa.

Prema ovoj metodologiji direktni uzroci problema su osnov za definisanje konkretnih aktivnosti akcionog plana. Na taj način, definisane su konkretne mjere odnosno aktivnosti, te grupisane prema ranije definisanim operativnim ciljevima:

Za operativni cilj 1, definisane su slijedeće mjere:

1. Obezbijediti adekvatnu stručnu i savjetodavnu podršku svih lokalnih institucija koja će doprinijeti poboljšanju socijalne zaštite za najmanje 20% porodica sa djecom, posebno onih iz ranjivih grupa (višečlane porodice, jednoroditeljske porodice, porodice u riziku, siromašne porodice)

1.1. Ojačati kapacitete svih lokalnih institucija uključenih u sistem pružanja usluga za djecu i porodice na području grada i definisati mehanizme međusobne saradnje u procesu pružanja stručnih i savjetodavnih usluga korisnicima, te praćenje napretka svakog pojedinačnog slučaja;

1.2. Uspostaviti referalni mehanizam na lokalnom nivou koji će precizno definisati linije komunikacije i saradnje između relevantnih pružalaca usluga socijalne zaštite djece i porodica iz ranjivih grupa iz različitih sektora, od rane detekcije, prijavljivanja, do intervencije i praćenja slučaja;

1.3. Uspostaviti mehanizme kojima će se intenzivirati i poboljšati saradnja svih lokalnih institucija sa roditeljima i članovima porodica, posebno kada je riječ o porodicama iz ranjivih grupa, u cilju jačanja svijesti o važnosti i ulozi braka i porodice u razvoju djeteta;

Za operativni cilj 2, definisane su slijedeće mjere:

2. Uspostaviti adekvatne usluge i mehanizme saradnje u zajednici koji će doprinijeti ranoj detekciji i prihvatanju potrebe za uključivanje u sistem socijalne zaštite djece i omladine sa poteškoćama u razvoju od strane njihovih porodica za najmanje 20% tokom perioda realizacije LAPa;

2.1. Ojačati kapacitete svih lokalnih institucija uključenih u sistem pružanja usluga socijalne zaštite djece sa poteškoćama u razvoju i njihovih porodica na području grada i definisati mehanizme međusobne saradnje u procesu pružanja stručnih i savjetodavnih usluga korisnicima, te praćenje napretka svakog pojedinačnog slučaja;

2.2. Definirati referalni mehanizam na lokalnom nivou koji će precizno definisati linije komunikacije i saradnje između relevantnih pružalaca usluga socijalne zaštite djece sa poteškoćama u razvoju i njihovih porodica iz različitih sektora, od rane detekcije, prijavljivanja, do intervencije i praćenja slučaja;

2.3. Uspostaviti mehanizme kojima će se intenzivirati i poboljšati saradnja svih lokalnih institucija sa roditeljima i članovima porodica, posebno kada je riječ o porodicama djece sa poteškoćama u razvoju;

Za operativni cilj 3, definisane su slijedeće mjere:

Preduzeti koordinisane aktivnosti u zajednici usmjerene na smanjenje stope rasta nasilja i izloženosti riziku od nasilja (vršnjačkog i porodičnog), uključujući cyber nasilje i bezbjednost na internetu za najmanje 10% tokom perioda realizacije LAP-a;

3.1. Intenzivirati aktivnosti na prevenciji i edukaciji šire javnosti o nasilju uopšte posebno o opasnostima na internetu, te osigurati savjetodavno-stručni rad sa porodicama u riziku.

3.2. Osigurati potpunu primjenu ranije potpisanih Protokola o saradnji u ovoj oblasti (Protokola o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja među djecom i mladima u obrazovnom sistemu, Protokola o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja u RS, Protokola o postupanju u slučaju nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja djece), te aktivan rad koordinacionog tijela po pitanju implementacije potpisanih Protokola

3.3. Uspostaviti mehanizme kojima će se intenzivirati i poboljšati saradnja sa porodicama u kojima je bilo evidentiranih slučajeva maloljetničkog prestupništva, vršnjačkog ili porodičnog nasilja radi omogućavanja praćenja napretka u svakom pojedinom slučaju.

Za operativni cilj 4, definisane su slijedeće mjere:

Obezbijediti podršku šire društvene zajednice, ali i viših nivoa vlasti za aktivnosti na polju socijalne zaštite i inkluzije definisanih grupa.

4.1. Obezbjediti kontinuiran rad uspostavljenih multisektoralnih tijela za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja

4.2. Intenzivirati saradnju lokalnih institucija sa privatnim sektorom i medijima po pitanjima od značaja za socijalnu zaštitu i inkluziju definisanih prioritetnih grupa i uključiti veći broj građana, posebno mladih i lica iz ruralnih dijelova grada, u aktivnosti jačanja socijalne zaštite i inkluzije prioritetnih grupa.

4.3. Obezbjediti podršku svih nivoa vlasti za aktivnosti preduzete u okviru ovog akcionog plana.

Očekivani ishodi akcionog plana, definisani na osnovu detaljne analize posljedica osnovnog problema su:

- Veća dostupnost raspoloživih servisa i podrške za ostvarivanje osnovnih prava i inkluziju djece iz
- definisanih prioritetnih grupa
- Smanjen broj razvoda brakova roditelja maloljetne djece
- Smanjen stepen i učestalost društveno-negativnog ponašanja i upotrebe alkohola i narkotika mladih u lokalnoj zajednici
- Smanjen broj djece koja napuštaju vaspitno-obrazovne ustanove
- Bolja postignuća učenika u učenju i vladanju
- Smanjen broj korisnika socijalne zaštite
- Obezbjedena podrška za zadovoljenje socijalnih potreba djece u riziku i djece iz ranjivih grupa (npr. briga o djeci sa poteškoćama u razvoju) koja povećava mogućnost zaposlenja roditelja/staratelja i drugih članova porodice, što direktno utiče na smanjenje siromaštva)

Za svaku od definisanih mjera, dalje je razvijen plan aktivnosti, očekivani rezultati, te indikatori i sredstva verifikacije, što je predstavljeno tabelarno u nastavku dokumenta.

8. OČEKIVANI IZVORI FINANSIRANJA

U cilju implementacije aktivnosti Akcionog plana u dvogodišnjem periodu, očekivani izvori finansiranja su sljedeći:

- Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS;
- Ministarstvo prosvjete i kulture RS;
- Ministarstvo porodice, omladine i sporta RS;
- Javni fond za dječiju zaštitu RS;
- Republički pedagoški zavod RS;
- Grad Trebinje;
- UNICEF;
- Međunarodni i lokalni donatori;
- Privatni sektor.

9. MONITORING

Monitoring implementacije aktivnosti predviđenih dokumentom „Plan aktivnosti za jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije na području grada Trebinja za 2022-2023. godinu“ vršiće Komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja.

Komisija će izvještaje o implementaciji aktivnosti i ostvarenim rezultatima prosljeđivati gradonačelniku kvartalno, dok će se Skupštinu grada izvještavati na godišnjoj osnovi. U svom radu, Komisija će nastojati da redovno ukazuje na ostvareni napredak u realizaciji ciljeva, te da sve aktivnosti usmjerene na ostvarenje ciljeva ovog plana aktivnosti, usmjerava ka ostvarenju definisanih širih, strateških ciljeva.

Prilikom vršenja monitoringa, Komisija očekuje saradnju svih institucija koja se bave socijalnom zaštitom i inkluzijom kako na lokalnom, tako i na nivou entiteta RS.

10. PLAN AKTIVNOSTI ZA JAČANJE SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE I INKLUZIJE NA PODRUČJU GRADA TREBINJA ZA 2022-2023. GODINU

Planirane aktivnosti:	Nosilac aktivnosti:	Vremenski okvir:	Očekivani rezultati	Indikatori realizovanih aktivnosti:	Sredstva verifikacije:	Budžet (KM)	Izvor finansiranja
Osnovni cilj: Unapređenje kvaliteta i obima usluga socijalne zaštite za djecu iz definisanih prioritetnih grupa i njihove porodice na lokalnom nivou.							
OPERATIVNI CILJ 1. Obezbijediti adekvatnu stručnu i savjetodavnu podršku svih lokalnih institucija koja će doprinijeti poboljšanju socijalne zaštite za najmanje 20% porodica sa djecom, posebno onih iz ranjivih grupa (višečlane porodice, jednoroditeljske porodice, porodice u riziku, siromašne porodice,...)							
Mjera 1.1. Ojačati kapacitete svih lokalnih institucija uključenih u sistem pružanja usluga za djecu i porodice na području grada i definisati mehanizme međusobne saradnje u procesu pružanja stručnih i savjetodavnih usluga korisnicima, te praćenje napretka svakog pojedinačnog slučaja;							
Edukacija u oblasti sistemske porodične terapije za 10 stručnih radnika iz lokalnih institucija (15 sa područja istočne Hercegovine)	Komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju, JU CSR, grad Trebinje	Kontinuirano tokom 2022.-2023. godine	10 stručnih radnika certifikovano od strane Asocijacije sistemskih porodičnih terapeuta (15 sa područja istočne Hercegovine)	Broj edukovanih stručnih radnika, broj održanih edukacija, evidencija o praktičnoj nastavi	Izvršavaju sa radionica, radni materijali, liste učesnika, fotografije, certifikati	25.000,00 KM	Grad Trebinje, UNICEF
Podrška aktivnostima RG za društveno preduzetništvo	Komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju, JU CSR,	Kontinuirano i u skladu sa potrebama tokom 2022-2023	Uspostavljena saradnja i redovna razmjena informacija, te koordinacija između	Broj održanih sastanaka, broj pokrenutih zajedničkih inicijativa za definisane ciljne grupe	Zapisnici sa sastanaka, fotografije, pokrenute zajedničke inicijative	0	Redovno finansiranje ustanova

i integrirano vođenje slučaja	grad Trebinje		imenovanih radnih tijela Grada	Broj održanih sastanaka, izvještaja, inicijativa	Zapisnici sa sastanaka, fotografije, pokrenute zajedničke inicijative	0	Redovno finansiranje ustanova
Osigurati redovnu razmjenu informacija između pružalaca usluga iz različitih sektora na lokalnom nivou	SZI Komisija Svi potpisnici protokola	Kontinuirano tokom 2022-2023	Obezbeđena adekvatna stručna i savjetodavna pomoć svih lokalnih institucija koje će doprinijeti poboljšanju socijalne zaštite, koordinisane aktivnosti svih aktera socijalne zaštite				
Mjera 1.2. Uspostaviti referalni mehanizam na lokalnom nivou koji će precizno definisati linije komunikacije i saradnje između relevantnih pružalaca usluga socijalne zaštite djece i porodica iz ranjivih grupa iz različitih sektora, od rane detekcije, prijavljivanja, do intervencije i praćenja slučaja;							
Definisan referalni mehanizam saradnje nadležnih institucija i organizacija s ciljem unapređenja multisektoralnog pristupa socijalne	SZI Komisija, Svi potpisnici Protokola	Kontinuirano 2022-2023.	Ojačani kapaciteti lokalnih institucija koje se bave pružanjem usluga djeci i porodici, uspostavljen referalni mehanizam Institucije umrežene,	Broj održanih sastanaka OT i SZI komisije, broj izrađenih individualnih planova rada (IP), broj uključenih direktnih i indirektnih korisnika	Liste učesnika, zapisnici sa sastanaka, individualni planovi	0	Redovno finansiranje ustanova

zaštite i inkluzije djece i porodica iz ranjivih grupa			djeluju koordinisano Uspostavljen referalni mehanizam						
Kontinuirana izrada, primjena i praćenje individualnih planova rada za svaki pojedini slučaj	Svaki potpisnik Protokola iz svog domena	Kontinuirano tokom 2022-2023	Za svaki slučaj u kom je procijenjeno da je neophodno pokrenuti referalni mehanizam izrađeni individualni planovi rada sa korisnikom, obezbjeđena saglasnost roditelja/staratelja, te redovno praćenje primjene i ostvarenih rezultata	Broj Individualnih planova, broj sastanaka OT, broj slučajeva u kojima je pokrenut referalni mehanizam	Individualni planovi Liste praćenja Zapisnici sa sastanaka OT, izrađeni individualni planovi rada, službene evidencije i izvještaji o radu ustanova	0	Redovno finansiranje ustanova		
Promocija rezultata primjene referalnog mehanizma	Svaki potpisnik Protokola iz svog domena	Povremeno, ili prema potrebi	Javnost informisana o ostvarenim rezultatima u radu sa korisnicima iz ranjivih grupa	Broj medijskih objava, broj objava na lokalnim web portalima, web stranicama lokalnih ustanova, javnim obraćanjima rukovodilaca	Audio i video materijali web objave, štampani mediji	1.000,00 KM	Redovno finansiranje ustanova		

Monitoring i evaluacija primjene referalnog mehanizma	Redovnim monitoringom i evaluacijom primjene Protokola obezbjeđen uvida u potrebe za potencijalnim izmjenama i dopunama radi unapređenja praktične primjene protokola	Broj sastanaka SZI Komisije i OT; broj individualnih planova, broj evidentiranih područja/prijedlogainici jativa za unapređenje	Izveštaji o radu SZI Komisije i OT, izveštaji o radu ustanova, zapisnici sa sastanaka OT	0	Redovno finansiranje ustanove	Redovnim monitoringom i evaluacijom primjene Protokola obezbjeđen uvida u potrebe za potencijalnim izmjenama i dopunama radi unapređenja praktične primjene protokola	Broj sastanaka SZI Komisije i OT; broj individualnih planova, broj evidentiranih područja/prijedlogainici jativa za unapređenje
Mjera 1.3. Uspostaviti mehanizme kojima će se intenzivirati i poboljšati saradnja svih lokalnih institucija sa roditeljima i članovima porodica, posebno kada je riječ o porodicama iz ranjivih grupa, u cilju jačanja svijesti o važnosti i ulozi braka i porodice u razvoju djeteta;							
Osigurati kontinuiran rad edukovanih porodičnih terapeuta	Grad CSR	2023. godina i dalje	Otvoreno porodično savjetovalište za rad sa djecom i porodicama Smanjen broj porodica u riziku i porodica sa	Broj porodica kojima je pružena pomoć Broj Predmeta Broj lica angažovanih u radu savjetovališta, broj i kvalitet pruženih usluga	Službene evidencije CSR i savjetovališta, izveštaji o radu	0	Redovno finansiranje ustanove

Organizovanje sastanaka za podršku porodicama iz ranjivih grupa	Svi potpisnici Protokola	Prema potrebi	poremećenim odnosima	Broj porodica kojima je pružena pomoć Broj održanih sastanaka	Službene evidencije CSR i savjetovaništva, izvještaji o radu, fotografije	0	Redovno finansiranje ustanove
Edukacija medija o načinima izvještavanja o djeci iz ranjivih grupa i njihovim porodicama	SZI Komisija	2h godišnje sastanak sa predstavnicima medija	Predstavnici medija upoznati sa pravima djeteta, poštuju se dječja prava	Broj održanih sastanaka sa medijima, broj edukovanih medijskih radnika, broj medija koji su učestvovali na sastancima	Liste učesnika, fotografije, radni materijali, medijske objave	500,00 KM	Donatorska sredstva, redovno finansiranje ustanove
Promocija i jačanje svijesti o važnosti institucije braka i porodice u razvoju djeteta	CSR DZ CK	Najmanje 2x godišnje svaka od institucija održavaće radionice na pomenutu temu	Vrijednosti porodice se vraćaju ponovo kao jedna od osnovnih vrijednosti	Broj održanih sastanaka sa medijima, broj edukovanih medijskih radnika, broj medija koji su učestvovali na sastancima	Liste učesnika, fotografije, radni materijali, medijske objave	500,00 KM	Donatorska sredstva, redovno finansiranje ustanove

			Smanjen broj razvoda Smanjen broj disfunkcionalnih porodica					
OPERATIVNI CILJ 2. Uspostaviti adekvatne usluge i mehanizme saradnje u zajednici koji će doprinijeti ranoj detekciji i prihvatanju potrebe za uključivanje u sistem socijalne zaštite djece i omladine sa poteškoćama u razvoju od strane njihovih porodica za najmanje 20% tokom perioda realizacije LAPa;								
Mjera 2.1. Ojačati kapacitete svih lokalnih institucija uključenih u sistem pružanja usluga socijalne zaštite djece sa poteškoćama u razvoju i njihovih porodica na području grada i definisati mehanizme međusobne saradnje u procesu pružanja stručnih i savjetodavnih usluga korisnicima, te praćenje napretka svakog pojedinačnog slučaja;								
Osigurati kontinuirani rad Centra za rani rast i razvoj	Predškolska ustanova, gradska uprava	Kontinuirano tokom 2022.-2023. godine	Funkcionalan centar za rani rast i razvoj opremljen neophodnim stručnim kadrom i opremom	Broj korisnika, broj edukovanih stručnih radnika, opremljen prostor, nabavljena didaktika	Izveštaji o radu centra i vrtića, fotografije, individualni planovi rada sa djecom	0	Redovno finansiranje ustanove	
Osigurati redovnu razmjenu informacija između stručnih radnika u svim lokalnim institucijama koje pružaju usluge za djecu sa poteškoćama u	Svi potpisnici protokola koji imaju direktan rad sa djecom sa poteškoćama: Predškolske ustanove, CSR, DZ, Škole	Kontinuirano	Pravovremen odgovor na potrebe djece sa poteškoćama u razvoju i njihovim porodicama Bolja integracija djece sa poteškoćama u sve segmente društva	Broj korisnika Broj stručnih radnika koji su senzibilisani za rad sa ovom kategorijom korisnika	Izveštaji o konsultacijama, o prenosu informacija, redovni izveštaji o radu institucija	0	Redovno finansiranje ustanove	

Osigurati primjenu definisanog šifarnika i načina evidentiranja slučajeva	SZI OT	Kontinuirano tokom 2022.	Ranije definisan šifarnik i način evidentiranja slučajeva u punoj primjeni u radu SZI OT sa ciljem zaštite podataka korisnika	Izrađen šifarnik, izrađeni individualni planovi sa šiframa	Šifarnik, službene evidencije ustanova, zapisnici sa sastanaka OT	0	Redovno finansiranje ustanova
Kontinuirana izrada, primjena i praćenje individualnih planova rada za svaki pojedini slučaj	SZI OT	Kontinuirano tokom 2022. I 2023	Za svaki slučaj u kom je procijenjeno da je neophodno pokrenuti referalni mehanizam izrađeni individualni planovi rada sa korisnikom, obezbjeđena saglasnost roditelja/staratelja, te redovno praćenje primjene i ostvarenih rezultata	Broj izrađenih individualnih planova rada, broj sastanaka OT, broj slučajeva u kojima je pokrenut referalni mehanizam	Zapisnici sa sastanaka OT, izrađeni individualni planovi rada, službene evidencije i izvještaji o radu ustanova,	0	Redovno finansiranje ustanova
Osigurati redovnu razmjenu informacija, kroz rad OT	SZI OT, posebno Centar za rani rast i razvoj i Dnevni	Kontinuirano tokom 2022. i 2023	Pravovremen i adekvatan odgovor na potrebe djece sa poteškoćama u	Broj održanih sastanaka, broj zajednički izrađenih planova rada, broj	Izvještaji o konsultacijama, o prenosu informacija, zapisnici sa	0	Redovno finansiranje ustanove

između pružalaca usluga iz različitih sektora, posebno između centra za rani rast i razvoj i dnevnog centra za djecu sa poteškoćama	centar za djecu sa poteškoćama u razvoju		razvoju i njihovi porodice	djece koja koriste usluge	sastanaka, redovni izvještaji o radu institucija		
Promocija rezultata primjene Protokola	Svaki potpisnik Protokola iz svog domena	Povremeno, ili prema potrebi	Javnost informisana o ostvarenim rezultatima u radu sa korisnicima iz ranjivih grupa	Broj medijskih objava, broj objava na lokalnim web portalima, web stranicama lokalnih ustanova, javnim obraćanjima rukovodilaca	Audio i video materijali web objave, štampani mediji	1.000,00 KM	Redovno finansiranje ustanova
Monitoring i evaluacija primjene Protokola	Komisija SZI grada Trebinje	Kontinuirano tokom 2022-2023	Redovnim monitoringom i evaluacijom primjene Protokola obezbjeđen uvid u potrebe za potencijalnim izmjenama i dopunama radi unapređenja praktične	Broj sastanaka SZI Komisije i OT; broj individualnih planova, broj evidentiranih područja/prijedloga inicijativa za unapređenje	Izvještaji o radu SZI Komisije i OT, izvještaji o radu ustanova, zapisnici sa sastanaka OT	0	Redovno finansiranje ustanove

			primjene protokola					
Mjera 2.3. Uspostaviti mehanizme kojima će se intenzivirati i poboljšati saradnja svih lokalnih institucija sa roditeljima i članovima porodica, posebno kada je riječ o porodicama djece sa poteškoćama u razvoju;								
Obezbjediti profesionalan savjetodavni rad sa porodicama koje imaju djecu sa poteškoćama	CSR	Kontinuirano tokom 2022-2023	Osnažene porodice koje imaju djecu sa poteškoćama u razvoju Osnaženi roditelji Djeca koriste sve dostupne resurse njima prilagođene u zajednici	Anketni upitnici upućeni ka roditeljima o zadovoljstvu uslugama	Izveštaji o pruženim uslugama	Br. anketnih upitnika	Br. porodica sa kojima se radi	0
Redovno finansiranje ustanove								
Organizovanje redovnih sastanaka sa roditeljima djece sa poteškoćama u razvoju u cilju edukacije, razmjene informacija i praćenje napretka	CSR	Kontinuirano tokom 2022-2023	Osnažene porodice koje imaju djecu sa poteškoćama u razvoju Osnaženi roditelji Djeca koriste sve dostupne resurse njima prilagođene u zajednici Bolja postignuća i primjetan napredak djece	Br. sastanaka	Br. edukacija	Br. ucesnika	Br. porodica sa kojima se radi	0
Redovno finansiranje ustanove								

Edukacija medija o načinima izvještavanja o djeci sa poteškoćama u razvoju i njihovim porodicama	SZI Komisija	2h godišnje sasatnak sa predstavnicima medija	u skladu sa njihovim potencijalima	Broj održanih sastanaka sa medijima, broj edukovanih medijskih radnika, broj medija koji su učestvovali na sastancima	Liste učesnika, fotografije, radni materijali, medijske objave	500,00 KM	Donatorska sredstva, redovno finansiranje ustanove
OPERATIVNI CILJ 3. Preduzeti koordinisane aktivnosti u zajednici usmjerene na smanjenje stope rasta nasilja i izloženosti riziku od nasilja (vršnjačkog i porodičnog), uključujući cyber nasilje i bezbjednost na internetu za najmanje 10% tokom perioda realizacije LAP-a;							
Mjera 3.1. Intenzivirati aktivnosti na prevenciji i edukaciji šire javnosti o nasilju uopšte posebno o opasnostima na internetu, te osigurati savjetodavno-stručni rad sa porodicama u riziku.							
Organizacija radionica na temu nasilja i prevencije nasilja za djecu	JU CSR	Kvartalno organizovanje radionica na temu nasilja i prevencije istog	Smanjen broj prijava za nasilje u porodici za 10 % Smanjen broj disfunkcionalnih porodica za 10 %	Broj održanih radionica, broj djece i roditelja koji su učestvovali u radionicama, broj angažovanih stručnjaka u realizaciju radionica, broj ustanova koje su učestvovala u aktivnostima	Liste učesnika, fotografije, medijski izvještaji, radni materijali	500,00 KM	Donatorska sredstva, redovno finansiranje ustanove
Osigurati savjetodavni rad sa porodicama u	JU CSR ili Porodično savjetovalište ukoliko	Od 2023. Godine	Smanjen broj prijava za nasilje u	Br. porodica uključenih u rad Broj održanih, seansi	Izvještaji o pruženim uslugama,	0	Redovno finansiranje ustanove

riziku u okviru usluge sistemske porodične terapije	se uspostavi		porodici za 10 % Smanjen vbroj konfliktnih razvoda za 10 % Smanjen broj porodica u riziku za 10%		izvještaji o radu CSR		
Podržati javne kampanje prevencije nasilja, posebno cyber nasilja	Svi potpisnici protokola	Kontinuirano u skladu sa vremenom održavanja kampanja	Podignuta javna svijest o nasilju uopšte posebno cyber nasilju, smanjena stopa tolerancije na nasilje u društvu	Broj realizovanih kampanja, broj ustanova koje su učestvovala, rezultati svake pojedinačne kampanje	Izvještaji o realizaciji aktivnosti, fotografije, medijske objave, audio i video materijali	0	Redovno finansiranje ustanova
Edukacija medija o načinima izvještavanja o slučajevima nasilja, posebno kada su uključena djeca	SZI Komisija	2h godišnje sasatnak sa predstavnicima medija	Predstavnici medija upoznati sa osjetljivošću problematike, sa etičkim načelima, te pravima djeteta, poštuju se dječija prava	Broj održanih sastanaka sa medijima, broj edukovanih medijskih radnika, broj medija koji su učestvovali na sastancima	Liste učesnika, fotografije, radni materijali, medijske objave	500,00 KM	Donatorska sredstva, redovno finansiranje ustanove

Kontinuirani rad policije u zajednici	Policajska stanica	Kontinuirano tokom 2022.	Policija u zajednici efikasno i kontinuirano na usluzi građanima što doprinosi većoj javnoj bezbjednosti	Broj aktivnosti policije u zajednici, broj angažovanih policajaca	Zvanični izvještaji policijske stanice, medijske obave	0	Redovno finansiranje ustanove
Mjera 3.2. Osigurati potpunu primjenu ranije potpisanih Protokola o saradnji u ovoj oblasti (Protokola o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja među djecom i mladima u obrazovnom sistemu, Protokola o postupanju u slučajevima vršnjačkog nasilja u RS, Protokola o postupanju u slučaju nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja djece), te aktivan rad koordinacionog tijela po pitanju implementacije potpisanih Protokola							
Osigurati kontinuitet u primjeni potpisanih Protokola	SZI Komisija, Koordinaci ono tijelo grada	Kontinuirano tokom 2022.	Ranije potpisani protokoli u punoj upotrebi na lokalnom nivou	Broj slučajeva u kojima se primjenjuju protokoli	Zapisnici sa sastanaka, izrađeni individualni planovi, izvještaji o radu ustanova	0	Redovno finansiranje ustanova
Obezbijediti redovno održavanje sastanaka koordinacionog tijela grada	SZI Komisija grada Trebinje	Kontinuirano tokom 2022.	Koordinaciono tijelo opštine redovno se sastaje u skladu sa potrebama i rješava svaki pojedini slučaj u skladu sa potpisanim protokolima	Broj sastanaka koordinacionog tijela, broj slučajeva u kojima se primjenjuju protokoli	Zapisnici sa sastanaka, izrađeni individualni planovi, izvještaji o radu ustanova	0	Redovno finansiranje ustanova
Redovno praćenje implementacije	SZI Komisija, Koordinaci	Kontinuirano tokom 2022.	Redovnim monitoringom i evaluacijom primjene	Broj sastanaka SZI Komisije i koordinacionog tijela opštine; broj	Izvještaji o radu SZI Komisije i koordinacion	0	Redovno finansiranje ustanova

te usklađivanje protokola sa potrebama na terenu	ono tijelo grada		protokola obezbjeđen uvid u potrebe za potencijalnim izmjenama i dopunama radi unapređenja praktične primjene protokola	evidentiranih područja/prijedlogainici jativa za unapređenje	og tijela, izvještaji o radu ustanova, zapisnici sa sastanaka OT		
Mjera 3.3. Uspostaviti mehanizme kojima će se intenzivirati i poboljšati saradnja sa porodicama u kojima je bilo evidentiranih slučajeva maloljetničkog prestupništva, vršnjačkog ili porodičnog nasilja radi omogućavanja praćenja napretka u svakom pojedinom slučaju.							
Osigurati savjetodavni rad sa porodicama u kojima je bilo evidentiranih slučajeva nasilja u okviru rada sistemskih porodičnih terapeuta	CSR/obuče ni porodični terapeuti	Kontinuirano tokom 2023.	Porodični terapeuti kontinuirano i kvalitetno pruža neophodne stručne usluge porodicama u kojima je bilo evidentiranih slučajeva nasilja	Broj korisnika usluga savjetodavništa, broj i kvalitet pruženih usluga, broj porodica u kojima je bilo evidentiranih slučajeva nasilja koje koriste usluge savjetodavništa	Službene evidencije CSR i savjetodavništa a, izvještaji o radu, broj edukacija za zaposlene stručne radnike	0	Redovno finansiranje ustanove
Obezbijediti psihu edukaciju porodicama u kojima je bilo evidentiranih slučajeva nasilja u okviru	CSR/obuče ni porodični terapeuti	Kontinuirano tokom 2023.	Porodični terapeuti kontinuirano i kvalitetno pruža neophodne stručne usluge i edukaciju porodicama u	Broj učesnika edukativnih aktivnosti savjetodavništa, broj i kvalitet održanih edukacija, broj porodica u kojima je bilo evidentiranih slučajeva nasilja koje	Službene evidencije CSR i savjetodavništa a, izvještaji o radu, broj edukacija za zaposlene	0	Redovno finansiranje ustanove

rada sistemskih porodičnih terapeuta	Osnovne i srednje škole	Kontinuirano tokom 2022.	kojima je bilo evidentiranih slučajeva nasilja	koriste usluge savjetovaništa	stručne radnike		
Edukacija roditelja od strane pedagoško psiholoških službi škola			Roditelji učenika edukovani o različitim oblicima nasilja i prevencije nasilja, načina prepoznavanja i regovanja u slučajevima nasilja	Broj organizovanih edukacija, broj roditelja koji su učestvovali u edukacijama, broj stručnih radnika koji su bili uključeni u edukativne aktivnosti	Izvještaji o radu ustanova, liste učenika, fotografije, radni materijali	500,00 KM	Donatorska sredstva, redovno finansiranje ustanove
OPERATIVNI CILJ 4. Obezbijediti podršku šire društvene zajednice, ali i viših nivoa vlasti za aktivnosti na polju socijalne zaštite i inkluzije definisanih grupa.							
Mjera 4.1. Obezbijediti kontinuiran rad uspostavljenih multisektorskih tijela za socijalnu zaštitu i inkluziju na području grada Trebinja.							
Obezbijediti kontinuiran rad Komisije za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja	SZI Komisija	Kontinuirano tokom 2022-2023	SZI komisija djeluje kao samostalno trajno, multisektorsko tijelo, koje se redovno sastaje najmanje jednom mesečno, i aktivno je uključena u donošenje odluka vezanih za socijalnu	Broj održanih sastanaka komisije (najmanje 20), broj donesenih odluka, inicijativa	Zapisnici sa sastanaka, radni materijali, liste učenika, izvještaji o radu, planovi rada, fotografije	0	Redovno finansiranje ustanove

Obezbiјediti kontinuiran rad Operativnog tima za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja.	OT	Kontinuirano tokom 2022-2023	zaštitu i inkluziju na lokalnom nivou	Broj održanih sastanaka OT (najmanje 20), broj donesenih odluka, inicijativa	Zapisnici sa sastanaka, radni materijali, liste učesnike, izvještaji o radu, planovi rada, fotografije	0	Redovno finansiranje ustanove
Obezbiјediti kontinuiranu saradnju sa radnom grupom za socijalno preduzetništvo i integrisano vođenje slučajeve grada Trebinja	Komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju, JU CSR, grad Trebinje	Kontinuirano i u skladu sa potrebama tokom 2022-2023	Uspostavljena saradnja i redovna razmjena informacija, te koordinacija između imenovanih radnih tijela Grada	Broj održanih sastanaka, broj pokrenutih zajedničkih inicijativa za definisane ciljne grupe	Zapisnici sa sastanaka, fotografije, pokrenute zajedničke inicijative	0	Redovno finansiranje ustanova
Izrada godišnjih planova rada uspostavljenih	Radna grupa, SZI Komisija, OT	Krajem svake godine za narednu godinu	Definisani precizni i realni planovi rada uspostavljenih multisektoralnih tijela za svaku	Broj sastanaka svakog tijela, broj ustanova koje su uzele učešće, broj izrađenih planova	Zapisnici sa sastanaka, liste učesnike, izvještaji o	0	Redovno finansiranje ustanova

multisektoralni h tijela			godinu omogućavaju efikasniji rad i bolju koordinaciju na terenu			radu, planovi rada		
Kontinuirano praćenje i izvještavanje prema gradonačelniku i Skupštini opštine o radu uspostavljenih multisektoralni h tijela i realizaciji plana aktivnosti	Radna grupa, SZI Komisija, OT	Početak svake godine za prethodnu godinu	Načelnik i Skupština opštine informisani o radu i ostvarenim rezultatima uspostavljenih multisektoralni h tijela	Broj sastanaka svakog tijela, broj ustanova koje su uzele učešće, broj izrađenih planova	Zapisnici sa sastanaka, liste učesnike, izvještaji o radu, planovi rada	0	Redovno finansiranje ustanova	
Analiza situacije u lokalnoj zajednici po završetku implementacije ovog plana aktivnosti	SZI Komisija, OT	Druga polovina 2023.	Urađena detaljan analiza stanja u oblasti socijalne zaštite i inkluzije sa SWOT analizom	Broj sastanaka SZI Komisije, broj popunjenih upitnika, broj održanih fokus grupa, broj učesika fokus grupa	Zapisnici sa sastanaka, liste učesnika, popunjeni upitnici, dokument analize	0	Redovno finansiranje ustanova	
Izrada plana aktivnosti za naredni dvogodišnji period (2024-	SZI Komisija, OT	Kraj 2023	Na osnovu rezultata analize definisan plan aktivnosti na	Broj sastanaka SZI Komisije, broj održanih fokus grupa, broj održanih javnih rasprava	Zapisnici sa sastanaka, liste učesnika, popunjeni	0	Redovno finansiranje ustanova	

2026. godina) i njegovo upućivanje na usvajanje Skupšini opštine			jačanju socijalne zaštite i inkluzije za naredni period 2024-2026		upitnici, dokument akcionog plana		
Mjera 4.2. Intenzivirati saradnju lokalnih institucija sa privatnim sektorom i medijima po pitanjima od značaja za socijalnu zaštitu i inkluziju definisanih prioritetnih grupa i uključiti veći broj građana, posebno mladih i lica iz ruralnih dijelova grada, u aktivnosti jačanja socijalne zaštite i inkluzije prioritetnih grupa.							
Promocija vrijednosti porodice, jačanje svijesti o nasilju u porodici radi smanjenja stope tolerancije na nasilje u društvu uopšte i razbijanje tabua u zajednici	SZI Komisija, OT	Kontinuirano tokom 2022-2023	Smanjena stopa tolerancije na nasilje u društvu uslijed jačanja svijesti javnog mnjenja promocijom pozitivnih vrijednosti	Broj organizovanih edukacija, promotivnih aktivnosti, broj radio emisija, broj online objava, letaka, broj sastanaka sa predstavnicima MZ, itd	zapisnici sa sastanaka, fotografije, liste učesnika, izvještaji o radu, medijske objave, audio i video materijali	1.000,00 KM	Redovno finansiranje ustanova, donatorska sredstva
Promotivne aktivnosti u lokalnim institucijama i društvu radi razbijanja predrasuda o	SZI Komisija, OT	Kontinuirano tokom 2022-2023	Smanjena izraženost predrasuda o djeci sa smetnjama razvoju uslijed jačanja svijesti javnog mnjenja	Broj organizovanih edukacija, promotivnih aktivnosti, broj radio emisija, broj online objava, letaka, broj sastanaka sa predstavnicima MZ, itd	zapisnici sa sastanaka, fotografije, liste učesnika, izvještaji o radu, medijske	1.000,00 KM	Redovno finansiranje ustanova, donatorska sredstva

djeci sa poteškoćama u razvoju/promocija pozitivnih primjera inkluzije iz prakse i licima sa invaliditetom				promocijom pozitivnih primjera inkluzije iz prakse i licima sa invaliditetom			objave, audio i video materijali		
Uključivati mlade volontere u rad na pitanjima socijalne zaštite i inkluzije definisanih grupa u zajednici	SZI Komisija, OT	Kontinuirano tokom 2022-2023	Mladi volonteri uključeni u rad u zajednici na pitanjima socijalne zaštite i inkluzije definisanih grupa	Broj održanih aktivnosti na polju socijalne zaštite i inkluzije: predavanja, radionice, promotivne kampanje, humanitarni i volonterski rad, broj djece koja su učestvovala, itd	Štampani promo material, medijske objave, audio i video material, objave na društvenim mrežama	0	Redovno finansiranje ustanova		
Mjera 4.3. Obezbjediti podršku svih nivoa vlasti za aktivnosti preduzete u okviru ovog akcionog plana									
Lobiranje za jaču finansijsku podršku za aktivnosti na polju socijalne zaštite i inkluzije definisanih grupa od strane grada,	SZI Komisija, OT	Kontinuirano tokom 2022-2023	Obezbjedena finansijska podrška za aktivnosti na polju socijalne zaštite i inkluzije definisanih grupa i nabavku instrumenata	Broj održanih sastanaka SZI Komisije na ovu temu, broj upućenih zahtjeva, dobijeni odgovori	Zapisnici sa sastanaka, liste učesnika, fotografije, upućene inicijative, obezbjeđena sredstva	0	Redovno finansiranje ustanova		

entiteta, ali i privatnog sektora			za rad nadležnih institucija od strane opštine, entiteta, ali i privatnog sektora.				
Lobiranje viših nivoa vlasti za usaglašavanje propisa na nivou entiteta radi lakše primjene u zajednici	SZI Komisija, OT	Kontinuirano tokom 2022-2023	Upućene inicijative višim nivoima vlasti za usaglašavanje propisa na nivou entiteta radi lakše primjene u zajednici	Broj održanih sastanaka SZI Komisije na ovu temu, broj upućenih zahtjeva, dobijeni odgovori	Zapisnici sa sastanaka, liste učesnika, fotografije, upućene inicijative	0	Redovno finansiranje ustanova

Komisija za socijalnu zaštitu i inkluziju grada Trebinja će na osnovu definisanog Plana aktivnosti za jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije za 2022.-2023. godinu izraditi detaljan godišnji plan aktivnosti Komisije za 2022. godinu, i o svom radu redovno izveštavati gradonačelnika kvartalno, a SG godišnje, u skladu sa Pravilnikom o radu SZI Komisije.

Broj: 11-404-54-9/21

Datum: 09.02.2022.

Gradonačelnik

Mirko Ćurić

